

Pimm Terhorst & Stefan van Aarle
RuimteVerhaal & StadsKracht

Tegelen: gele en rode klinkers verwijzen naar de Tegelse klei. Hier een impressie van het Wilhemina-plein met de weekmarkt.

Blerick: door de contouren van de gesloopte Lambertuskerk zichtbaar te maken en 's avonds te verlichten, ontstaat een schakel tussen de hoofdstraat en de Maas.

Een nieuwe toekomst voor het hart van Blerick en Tegelen

Door covid-19 loopt het aantal fysieke winkels versneld terug en is de groei in de horeca abrupt stilgevallen. Volgens de Retailagenda zal 10 tot 30% van de *non-food* winkels de komende jaren verdwijnen. Twee kernen in de gemeente Venlo proberen hun hart nieuw leven in te blazen.

vastgoedeigenaren en ondernemers de handschoen oppakken. De openbare ruimte als vliegwiel voor private investeringen. Maar hoe doe je dat in de praktijk? De bureaus StadsKracht en RuimteVerhaal laten het zien in de centra van Blerick en Tegelen in de gemeente Venlo. Twee vergelijkbare centra, voornamelijk gericht op het doen van boodschappen, die in de huidige situatie weinig onderscheidend zijn en steeds meer last hebben van leegstand (figuur).

De sluiting van winkels laat zich sterk voelen in Nederlandse stads- en dorpscentra. Er is veel leegstand en de commerciële vastgoedprijzen dalen. Onderzoeksbureaus adviseren gemeenten daarom in te zetten op een compact dorps- of stadshart met een bredere mix van functies. Met naast winkels en horeca andere diensten en allerlei vormen van *leisure*, werken en wonen. Ook de openbare ruimte krijgt een andere rol. Deze krijgt als *place to be* meer verblijfskwaliteit met extra zitgelegenheden, groen, (speel)faciliteiten, enzovoorts. Dit moet ervoor zorgen dat bezoekers het centrum hoger waarderen, er langer verblijven en meer besteden. Een memorabele openbare ruimte passend bij de lokale identiteit helpt het centrum bovendien zich te onderscheiden van de concurrentie. En investeren in een aantrekkelijke openbare ruimte heeft als bijkomend voordeel dat

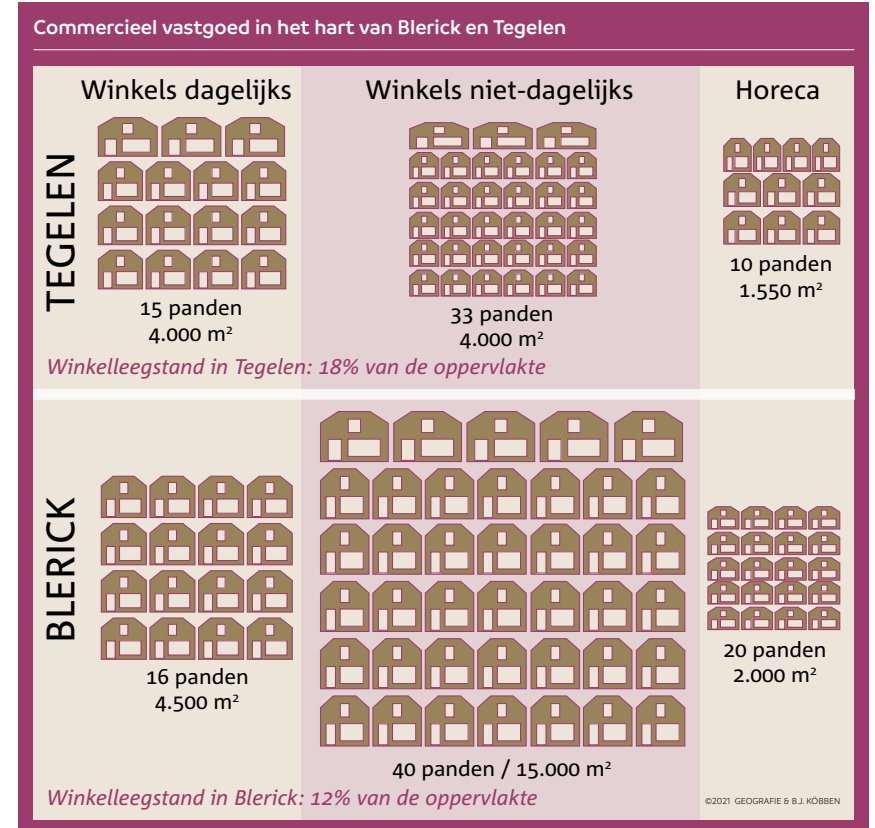
Tegelen
Tegelen heeft zijn wortels in de pleistocene klei die de Rijn daar 2 miljoen jaar geleden heeft afgezet. Deze klei is bij uitstek geschikt om keramiek te vervaardigen, zoals gebruiksaardewerk, dakpannen en bakstenen. Het rijke keramische verleden is nog altijd zichtbaar in de markante schoorstenen van weleer en in de huidige productie van dakpannen. Ongeveer 65% van alle Nederlandse dakpannen komt uit Tegelen. Hoe mooi is het om dit stukje dna als kapstok te gebruiken bij het aantrekkelijker maken van het centrum. De openbare ruimte vertelt straks het verhaal van het industriële kleiverleden. Dat begint door te werken met producten van klei: de gele en rode straatklinkers verwijzen naar de unieke samenstelling van de Tegelse klei. In de lokale kunst en architectuur is dit eveneens een veel gebruikte kleurcombinatie. De bestrating zorgt op die manier voor samenhang, bijvoorbeeld met het voormalige raadhuis. In het centrum komen ook verwijzingen naar de kenmerkende smalspoortjes met kiepkarretjes, waarmee vroeger de klei werd vervoerd. Twee roestbruine goten lopen door de belangrijkste winkelstraat en verbinden de belangrijkste plekken in het centrum. Zo zetten ze bezoekers op het juiste spoor. Tegelijkertijd zorgen ze voor

infiltratie en berging van regenwater. Een mooie combinatie van *storytelling* en klimaatadaptatie. Het centrum wordt opgedeeld in een aantal (verblijfs)plekken die qua inrichting verwijzen naar belangrijke stappen in de keramische productie, zoals het mengen, drogen en bakken van de klei. Tot slot stellen de adviesbureaus voor om Keramiekcentrum Tiendschuur te verhuizen naar het centrum van Tegelen en het museum bijvoorbeeld onder te brengen in de Sint Martinuskerk. Deze 'keramische kathedraal' vormt een extra reden om het centrum van Tegelen te bezoeken.

Blerick

Aan de overkant van de Maas ligt Blerick. Het is van oorsprong een middeleeuwse nederzetting en een deel van die geschiedenis is nog altijd zichtbaar in het centrum. Neem het iconische pand van (tegenwoordig) restaurant Sur Meuse, het statige Raadhuis en net buiten het centrum de restanten van Fort Sint-Michiel. Maar ook Blerick kampt met uitdagingen. Daarom is er een ontwikkelingsvisie opgesteld met drie strategische stappen:

1. Focus op een compacte kern met twee knooppunten: de Wieën voor dagelijkse boodschappen en het Laurentiusplein c.q. warenhuis Berden als het hart van vermaak.
2. Zorg in het gebied tussen de twee knooppunten voor functieverbreding. Ga op zoek naar (semi-)openbare diensten zoals huisarts, fysiotherapeut, kapper en tandarts. Haal deze naar het centrum door ondernemers gevestigd buiten het centrum te verplaatsen.
3. Creëer memorabele plekken door in de openbare ruimte te investeren en de eigen, historische identiteit zichtbaar te maken. Zo ontstaan er plekken waar bezoekers graag komen en verblijven. De Carleysplaats staat bijvoorbeeld nu vol auto's, terwijl deze plek in het hart van Blerick bij uitstek een prettige verblijfsplaats kan worden, waar mensen samenkomen. Op het Antoniusplein en het terrein van de Sint-Antonius van Paduakerk stond ooit de Lambertuskerk. Door de contouren van dit bouwwerk zichtbaar te maken, ontstaat een schakel tussen de hoofdstraat en de Maas. En door ze 's avonds te verlichten wordt het centrum van Blerick ook dan een aangename plek om te verblijven.

Toekomst

De plannen voor de centra van Tegelen en Blerick zijn tot stand gekomen in nauwe samenwerking met onder andere ondernemers, vastgoedeigenaren en de gemeente Venlo. Het draagvlak is groot, getuige de talrijke 'ambassadeurs' die opstaan om ermee aan de slag te gaan. Venlo heeft de plannen opgenomen in de kadernota waarop de nieuwe gemeentebegroting wordt gebaseerd. Daarmee is er straks dus budget om (met een deel van) de plannen aan de slag te gaan en ze daadwerkelijk te realiseren. Het is de moeite waard hier over drie à vier jaar nog eens een kijkje te nemen in *Geografie*. •